

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Навчально-науковий центр «Школа журналістики»

Кафедра журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
Іщенко Н.М.

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИЧНА ЖУРНАЛІСТИКА І ПСИХОЛОГІЯ МАС

Спеціальність 061 «Журналістика»

Розробник

Левченко Л.О.

Завідувач кафедри журналістики

Тулузакова О.Г.

Гарант освітньої програми
спеціальності 061 Журналістика

Фінклер Ю.Е.

Директор навчально-наукового
центра «Школа Журналістики»

Монахова Т.В.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Політична журналістика і психологія мас	
Галузь знань	06 «Журналістика»	
Спеціальність	061 «Журналістика»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	«Журналістика»	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	VI	
Навчальний рік	6	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	11	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредитів / 90 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові)	Денна форма	Заочна форма
	20	
	10	
Відсоток аудиторного навантаження	33%	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає в засвоєнні студентами комплексу теоретичних знань з політичної журналістики і психології мас; формування навичок практичного використання методик роботи з композиційною, тематичною і фактологічною структурами тексту з політичної проблематики, його мовно-стилістичним оформленням.

Загальні компетентності

ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, до провадження безпечної діяльності.

ЗК 5. Здатність ефективно працювати в команді та автономно.

ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності

ФК 2. Здатність до пошуку актуальних тем, цікавих героїв та створення якісного інформаційного продукту.

ФК 5. Здатність самостійно визначатися із професійною спеціалізацією і працювати в конкретному сегменті журналістики (культурній, спортивній, політичній, соціальній тощо).

Програмні результати навчання

Застосування знань та розуміння (уміння):

ПРН 7. Дотримання принципів і стандартів журналістики та журналістської етики.

ПРН 9. Демонструвати толерантність і повагу до різноманітності й мультикультурності

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

№	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Система політичної масової комунікації в Україні: історичні, геополітичні, психологічні особливості менталітету.	2	–	5
2	Теорії психології масової комунікації і конструювання ефектів впливу.	2	–	5
3	Закони управління суспільною думкою: тоталітарні механізми, демократичний політичний ремейк.	4	–	5
4	Журналіст і аудиторія: індивідуальні професійного спілкування.	2	–	5
5	Психологічні ефекти впливу політичних текстів ЗМІ. Методика оцінки рівня психологічної безпеки.	2	–	5
6	Конструювання в ЗМІ персонального політичного іміджу.	2	–	5
7	Вплив на електорат під час виборчих кампаній: ефективні техніки та маніпулятивні технології.	4	–	5
8	Політична тематика під час кризи, соціальних потрясінь, терактів та інших екстремальних ситуацій.	2	–	5
9	Моделі ефективного іміджу організації партії та інших суспільних систем.	–	2	5
10	Гендерні, релігійні та інші особливості національної політики.	–	2	5
11	Журналіст VS Чиновник: моделі міжособистісної професійної комунікації.	–	2	2
12	Інформатори, соратники, конкуренти: система збору та контролю достовірності інформації в політичній сфері.	–	2	2
13	Журналістські політичні розслідування: особливості та специфіка проведення.	–	2	6
	Разом	20	10	60

Розділ 4. Зміст навчальної дисципліни.

4.1. План лекцій

№ лекції	Кількість годин	Тема лекції	Ключові питання, які розглядаються
Лекція 1	2	Система політичної масової комунікації в Україні: історичні, геополітичні, психологічні особливості менталітету.	Трансформація системи масової комунікації в сучасній Україні . Етапи формування політичної комунікації. Специфіка сучасного медійного політичного дискурсу.
Лекція 2	2	Теорії психології масової комунікації і конструювання ефектів впливу.	Масова комунікація в парадигмі соціальної психології. Роль масової комунікації в психологічній структурі особистості. Розвиток концепцій про маси та їх роль в культурно-комунікативних процесах.
Лекція 3	2	Закони управління суспільною думкою: тоталітарні механізми.	Психологічні закони управління. Механізми впливу тоталітарних груп на особистість.
Лекція 4	2	Закони управління суспільною думкою: демократичний політичний ремейк.	Основні напрямлення досліджень ефектів впливу на аудиторію з боку мас-медіа. Модель мінімальних ефектів.
Лекція 5	2	Журналіст і аудиторія: індивідуальні професійного спілкування.	Особливості сприйняття інформації різними соціальними, демографічними, професійними групами. Фактори впливу на ефективність сприйняття та розуміння політичних текстів мас-медіа .
Лекція 6	2	Психологічні ефекти впливу політичних текстів ЗМІ. Методика оцінки рівня психологічної безпеки.	Технології впливу ЗМІ на політичний процес. Конструювання політичної реальності за допомогою медіа. Організація пропагандистських кампаній. Техніки індивідуальної протидії політичному маніпулюванню.
Лекція 7	2	Конструювання в ЗМІ персонального політичного іміджу.	Особливості розробки повідомлень в стратегії планування політичного іміджу. Різновиди іміджевих кампаній для різних медіа. Компрокат та війна компроматів як стратегія побудови іміджевої кампанії.
Лекція 8	2	Вплив на	Визначення поняття електорат. Планування виборчих

		електорат під час виборчих кампаній.	кампаній.
Лекція 9	2	Вплив на електорат під час виборчих кампаній: ефективні техніки та маніпулятивні технології.	Техніки впливу на свідомість під час виборчих кампаній. Маніпулятивні технології навіювання.
Лекція 10	2	Політична тематика під час кризи, соціальних потрясінь, терактів та інших екстремальних ситуацій.	Особливості інформування у кризових ситуаціях. Медійний дискурс у надзвичайних ситуаціях, терактах, в період соціальних потрясінь.

5. Зміст навчальної дисципліни

5.1. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	Моделі ефективного іміджу організації партії та інших суспільних систем План 1. Особливості впровадження іміджевих технологій в політиці. 2. Специфічні техніки конструювання іміджу партії, суспільної організації та структури.
2	Гендерні, релігійні та інші особливості національної політики План 1. Особливості гендерної тематики політичних повідомлень. 2. Політичний аспект релігійних інформаційних приводів. 3. Специфічні технології висвітлення регіональних політичних подій.
3	Журналіст VS Чиновник: моделі міжособистісної професійної комунікації План 1. Висвітлення в ЗМІ діяльності органів влади, органів місцевого самоврядування, законодавчих установ. 2. Особливості побудови міжособистісної комунікації між політичним актором, чиновником та журналістом.
4	Інформатори, соратники, конкуренти: система збору та контролю достовірності інформації в політичній сфері План 1. Особливості збору політичної інформації. 2. Технології перевірки достовірності інформації в сфері політики.
5.	Журналістські політичні розслідування: особливості та специфіка проведення. План. 1. Особливості проведення політичних журналістських розслідувань.

5.2. Завдання для самостійної роботи

1. Підготовка до практичних занять (опрацювання наукових і методичних матеріалів, перегляд рекомендованих відео, конспектування онлайн-публікацій).

6. Підсумковий контроль

Залік з навчальної дисципліни «Політична журналістика і психологія мас» складається усно. Залікові завдання передбачають відповіді на поставлені питання.

6.1. Питання до заліку

1. Трансформація системи масової комунікації в сучасній Україні .
2. Етапи формування політичної комунікації.
3. Специфіка сучасного медійного політичного дискурсу.
4. Масова комунікація в парадигмі соціальної психології.
5. Роль масової комунікації в психологічній структурі особистості.
6. Розвиток концепцій про маси та їх роль в культурно-комунікативних процесах.
7. Психологічні закони управління.
8. Механізми впливу тоталітарних груп на особистість.
9. Основні напрямлення досліджень ефектів впливу на аудиторію з боку мас-медіа.
10. Модель мінімальних ефектів.
11. Особливості сприйняття інформації різними соціальними, демографічними, професійними групами.
12. Фактори впливу на ефективність сприйняття та розуміння політичних текстів мас-медіа .
13. Технології впливу ЗМІ на політичний процес.
14. Конструювання політичної реальності за допомогою медіа.
15. Організація пропагандистських кампаній.
16. Техніки індивідуальної протидії політичному маніпулюванню.
17. Особливості розробки повідомлень в стратегії планування політичного іміджу.
18. Різновиди іміджевих кампаній для різних медіа.
19. Компромат та війна компроматів як стратегія побудови іміджевої кампанії.
20. Визначення поняття електорат.
21. Планування виборчих кампаній.
22. Техніки впливу на свідомість під час виборчих кампаній.
23. Маніпулятивні технології навіювання.
24. Особливості інформування у кризових ситуаціях.
25. Медійний дискурс у надзвичайних ситуаціях, терактах, у період соціальних потрясінь.

6.2. Зразок «нульового» варіанту іспитового/залікового білету

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

Чорноморський національний університет ім. П.Могили

Рівень вищої освіти – магістр

Галузь знань: 06 Журналістика

Спеціальність 061 Журналістика

Навчальна дисципліна

ПОЛІТИЧНА ЖУРНАЛІСТИКА І ПСИХОЛОГІЯ МАС

Варіант № 0

1. Фактори впливу на ефективність сприйняття та розуміння політичних текстів мас-медіа.(15 балів).
2. Специфіка сучасного медійного політичного дискурсу. (15 балів).

Затверджено на засіданні кафедри журналістики Протокол №___ від «___» 20__ року.

Завідувач кафедри
Екзаменатор

О. Г. Тулузакова
Л. О. Левченко

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Підготовка до практичних занять: опрацювання наукових і методичних матеріалів, перегляд рекомендованих відео, конспектування онлайн-публікацій; опитування на лекційних і групових заняттях.	70 (7 балів x 10 занять)
2	Залік	30
	Разом	100

7.1. Критерії оцінювання

7.1.1. Опитування та виступи на лекційних та групових заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння студентів самостійно опрацьовувати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 7 балів. Критеріями для оцінювання виступають:

Оцінка 7 балів ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 6-5 балів ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;
- мова добра.

Оцінка 4-3 бали ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
- мова спрощена.

Оцінка 0-2 бали ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
- головного фактичного матеріалу не знає.

8. Рекомендовані джерела інформації

8.1. Основні:

1. Основы социальной психологии и пропаганды. — К.Єксмо 2010
2. Баталов Э.Я. Массовое политическое сознание современного общества: методология исследования. // Общественные науки. — 2005. — № 3.
3. Бехтерев В. Коллективная рефлексология —СПб. 1999.
4. Вебер М. Избранные произведения. — М., 1990.
5. Вятр Е. Социология политических отношений, — М.2010.
6. Грушин В.А. Массовое сознание. Опыт определения и проблемы исследования. К. 2001.
7. Десев Л. Психология малых групп. — М., 2009.

8.2. Додаткові:

8. Дилигенский Г.Г. Проблемы массового сознания. //Вопросы философии. - 2015. — № 11. — С.3—15.
9. Земляной С. Людская аппаратура личной власти суверена, // Фигуры и липа. — Приложение к «НГ». — 2000.—13.
10. Нефедова Н.К. Проблемы национальной психологии. — К. 2007.
11. Ольшанский Д. В. Актуальные тенденции в исследовании массового сознания -М., 1989.
12. Ольшанский Д. В. Массовые настроения в политике. — М., 2000.
13. Основы социальной психологии и пропаганды. — М., 1982.
14. Политическая психология. — Л., 1992
15. Поршнев Б. Ф. Социальная психология и история. — М., 1966.
16. Шестопад К. К. Психология политики. — М., 2009
17. Шерковин Ю А Психологические проблемы массовых информационных процессов. — К.2006.
18. Шибутани Т. Социальная психология. — М., 1999.
19. Юнг К. Психологические типы. — М., 1994.
20. Eulau И. Politics, self and society. A. themeandvaryation. — L., 1950.
21. Barnes В. The Nature of Power — Cambridge, 1988.
22. Christie, Gets F. Studies in Machtavellianism. —N.Y.—L., 1970
23. Davits J. Human Nature in Politics. The Dynamics of VitoctbzammWestport, 1972.
24. Dcivies A.F. Skills, outlooks and passions: a psychoanalytic contribution to the study of politics. — Cambridge, 1980.
25. Deutsch K. W. Tides among nations. — N.Y., 1979.
26. Handbook of political psychology. — San Francisco, 1973.
27. Lane R.E. Political thinking and consciousness: The private life of the political mind. — Chicago, 1968.
28. HareA P . Handbook of Small Group Research. — N. Y. 1963.
29. Psychopathology of Politics. — N. i1932.
30. Leadership and politics: new perspectives in political science. — Lawrence, 1989.
- Political psychology: contemporary problems and issues, — San Fr., 1986.